

رویاروی
کاپیتالیزم
سوشیالیزم

مطالب این کتاب ترجمه‌ای است از:

Chapters on Socialism

JOHN STUART MILL
BY Helen Taylor's Preface
From a 1891 edition.
© 2009 THE FLOATING PRESS

سرشناسه	: میل، جان استوارت، ۱۸۰۶ - ۱۸۷۳ م. Mill, John Stuart
عنوان و نام پدیدآور	: رویارویی کاپیتالیسم و سوسیالیسم / جان استوارت میل؛ ترجمه‌ی حسین فلاحی؛ ویراستار فرهاد نوع پرست.
مشخصات نشر	: تهران: آماره، ۱۴۰۱
مشخصات ظاهری	: ۱۶۰ ص.
شابک	: 978-600-92537-1-5
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
یادداشت	: عنوان اصلی: ۲۰۰۹، Chapters on socialism
یادداشت	: واژه‌نامه.
موضوع	: سوسیالیسم -- سرمایه‌داری
شناسه افزوده	: فلاحی، حسین، ۱۳۶۳ -، مترجم
شناسه افزوده	: نوع پرست، فرهاد، ۱۳۵۷ -، ویراستار
رده بندی کنگره	: HX ۷۳/م۹۰۹ ۱۳۹۰
رده بندی دیویی	: ۳۳۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۴۳۰۳۴۱

رویاروی
کاپیتالیزم
و سوسیالیزم

جان استوارت میل

J. S. Mill

ترجمہ حسین فلاحی
ویراستار: فرہاد نوع پرست

© Nashr-e-Amareh, MMXXIII

نشر آماره

عنوان کتاب: رویارویی کاپیتالیسم و سوسیالیسم Title: Chapters on Socialism

نویسنده: جان استوارت میل Author: J.Stuart Mill

مترجم: حسین فلاحی Translator: Hossein Fallahi

ویراستار: فرهاد نوح پرست Editor: Farhad Nouparast

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۲۵۳۷-۱-۵ ISBN: 978-600-92537-1-5

نوبت چاپ: چهارم، ۱۴۰۱ The 4th edition: 2023

تیراژ: ۳۰۰ نسخه Circulation: 300 impressions

هرگونه کپی برداری، اسکن و میکروفیلم، جزئی یا کلی بدون اجازه مکتوب نشر آماره ممنوع بوده و پیگرد قانونی دارد
No portion of this book may be reproduced, by any process or technique, without the express written consent of the publisher (Amareh Press)

محتوای اصلی کتاب بازتاب اندیشه‌های پدیدآورنده توسط ناشر می‌باشد و مسئولیت درستی آن به عهده‌ی ایشان می‌باشد.
The views expressed in this book represent those of the individual Authors and Editors. These views do not necessarily reflect endorsement by the Publisher (Amareh Press)

© تمامی حقوق چاپ و نشر برای نشر آماره محفوظ است.
© ALL RIGHTS RESERVED:
For The Amareh Press

دفتر نشر و پخش آماره: تهران، میدان انقلاب، ابتدای خیابان دوازده فروردین، پلاک ۳۱۶،

واحد ۴ تلفن ۰۹۳۶۸۷۶۴۳۹۱

برای آگاهی از اطلاعات بیشتر به وب سایت نشر آماره مراجعه کنید:

www.nashreamareh.ir

قیمت: ۸۵ هزار تومان

جان استوارت میل (۱۸۷۳-۱۸۰۶ م.)

برخی آثار:

اصول اقتصاد سیاسی (۱۸۴۸ م.)

درباره‌ی آزادی (۱۸۵۹ م.)

فایده‌گرایی (۱۸۶۳ م.)

همین کتاب (۱۸۶۹ م.)

فهرست

۹.....	سخن ویراستار.....
۱۵.....	پیشگفتار مترجم.....
۲۱.....	فصل ۱. مقدمه.....
۳۵.....	فصل ۲. انتقادات مکتب سوسیالیزم بر نظام کاپیتالیزم.....
۸۵.....	فصل ۳. بررسی انتقادات سوسیالیزم بر نظام کاپیتالیزم.....
۱۰۹.....	فصل ۴. دشواری های پیش روی سوسیالیزم.....
۱۴۹.....	واژه نامه.....

سخن ویراستار

باید گفت حرکت به سمت انتشار چنین آثاری از جمله همین اثرِ جان استوارت میل که بعد از مرگش توسط فرزندخوانده‌اش هِلِن تیلور جمع‌آوری و منتشر شده است؛ جرئت و شجاعت خاصی را می‌طلبد. جرئت در عرضه آن که خیلی‌ها اذعان دارند اقبالِ عمومی برای تهیه این نوع کتاب‌ها کم است و دیگری جرئت در برگردان آن به زبان فارسی که از یک زبان نوشتاری دشواری برخوردار است. عنوان اصلی کتاب «چند فصل در باب سوسیالیزم» می‌باشد؛ ولی از آنجا که هر چهار فصل کتاب به مختصات هر دو مکتبِ کاپیتالیزم و سوسیالیزم می‌پردازد و تقابل این دو مکتب را به تصویر کشیده است؛ لذا پیشنهاد من این بود عنوان کتاب «رویارویی کاپیتالیزم و سوسیالیزم» باشد. لطفاً نظرات و پیشنهادات خود را جهت بهبود محتوای این اثر به نشرآماره ارسال فرمایید.

جان استوارت میل از جمله اندیشمندانی است که می‌توان گفت در عرصه‌های گوناگون علمی و فکری مانند اقتصاد، حقوق، فلسفه و سیاست در کانون توجه پژوهشگران قرار دارد و مورد احترام همگان می‌باشد. در اروپای مسیحی قرن ۱۸ میلادی، اعتقاد بر این بود که کمونیست‌ها ملحد هستند. در انگلستانِ پروتستان، کمونیسم خیلی نزدیک به مناسک کمون

کاتولیک روم بود، از این رو "سوسیالیست" اصطلاح رایج و ارجح بود. انگلس استدلال کرد که سوسیالیسم در اروپا قابل احترام است و کمونیسم نه. اُونیت‌ها^۱ در انگلستان و فوریه‌ایست‌ها^۲ در فرانسه سوسیالیست‌های محترم شمرده می‌شدند، در حالی که جنبش‌های طبقه کارگر که اعلام «ضرورت تحول کامل اجتماعی» می‌کردند، خود را کمونیست می‌نامیدند. این شاخه از سوسیالیسم اثر کمونیستی ایتین کابه^۳ در فرانسه و ویلهلم ویتلینگ در آلمان را تولید کرد. جان استوارت میل، فیلسوف اخلاق انگلیس، نوعی سوسیالیسم اقتصادی را در بستر لیبرال مورد بحث قرار داد که بعداً به عنوان سوسیالیسم لیبرال شناخته شد. میل در ویرایش‌های بعدی کتاب اصول اقتصاد سیاسی خود (۱۸۴۸) اظهار داشت که "تا آنجا که به تئوری اقتصادی مربوط می‌شود هیچ چیز در اصول علم اقتصاد وجود ندارد که مانع نظم اقتصادی مبتنی بر سیاست‌های سوسیالیستی باشد" و جایگزین کردن مشاغل سرمایه‌داری با تعاونی‌های کارگری را مطرح کرد. در حالی که دموکرات‌ها به انقلاب‌های ۱۸۴۸ به عنوان انقلابی دموکراتیک نگاه می‌کردند که در بلندمدت آزادی، برابری و برادری را

---

1. The Owenites
2. The Fourierists
3. Étienne Cabet

تضمین می‌کرد، مارکسیست‌ها آن را خیانت به آرمان‌های طبقه کارگر توسط بورژوازی بی‌تفاوت به پرولتاریا اعلام کردند.

با توجه به ثقیل بودن متن کتاب اصلی، باید گفت مترجم حداکثر تلاش خود را بکار گرفته تا از عهده این کار بزرگ به خوبی برآید و به همراه ویراستاری اثر سعی بر آن شده است تا لغزش‌ها و خطاها به حداقل برسد. برخی از توضیحات هم که در کتاب نبوده در داخل کوروشه آمده است. در خاتمه از همه خوانندگان و پژوهشگران درخواست داریم تا ما را از پیشنهادات خود جهت اقدامات اصلاحی و بهبود متن یاری نمایند. با توجه به اینکه متن کتاب حاضر در راستای موضوع اقتصاد سیاسی می‌باشد لذا در ادامه توجه شما را به ارائه فهرستی از اندیشمندان عرصه اقتصاد سیاسی جهت شناسایی موقعیت تاریخی و عَقَبَةُ علمی استوارت میل به همراه اثر مهم علمی آنان جلب می‌کنم.

ردیف	نام	دوره زندگی (میلادی)	ملیت	نام اثر علمی
۱	آدام اسمیت (Adam Smith)	۱۷۲۳-۱۷۹۰	انگلیسی	تحقیقی در ماهیت و ثروت ملل (۱۷۷۶ م.)
۲	توماس مالتوس (Thomas Malthus)	۱۷۶۶-۱۸۳۴	انگلیسی	مقاله‌ای در باب جمعیت

و (م. ۱۷۹۸) اصول اقتصاد سیاسی (۱۸۲۰) (م.)				
اصول اقتصاد سیاسی و مالیات ستانی (م. ۱۸۱۷)	انگلیسی	۱۷۷۲-۱۸۲۳	دیوید ریکاردو (David Ricardo)	۳
نظام ملی اقتصاد سیاسی (م. ۱۸۴۱)	آلمانی	۱۷۸۹-۱۸۴۶	فردریش لیست (Friedrich List)	۴
اصول اقتصاد سیاسی (م. ۱۸۴۸)	انگلیسی	۱۸۰۶-۱۸۷۳	جان استوارت میل (John Stuart Mill)	۵
اصول اقتصاد سیاسی (م. ۱۸۵۴)	آلمانی	۱۸۱۷-۱۸۹۴	ویلهلم فردریش راشر (Wilhelm Roscher)	۶
سرمایه (جلد یک ۱۸۶۷ م. جلد دوم ۱۸۸۵ م. سوم ۱۸۹۴ م.)	آلمانی	۱۸۱۸-۱۸۸۳	کارل مارکس (Karl Marx)	۷
انتشار "مانیفست کمونیست" در سال ۱۸۴۸ م. توسط مارکس و انگلس				
تئوری اقتصاد سیاسی (۱۸۷۱). (م)	انگلیسی	۱۸۳۵-۱۸۸۲	ویلیام استنلی جونز (William Jevons)	۸

اصول علم اقتصاد (۱۸۷۱)	اتریشی	۱۸۴۰-۱۹۲۱	کارل منگر (Carl Menger)	۹
اصول اقتصاد سیاسی (۱۸۹۰)	انگلیسی	۱۸۴۲-۱۹۲۴	آلفرد مارشال (Alfred Marshall)	۱۰
نظریه عمومی اشتغال، بهره و پول (۱۹۳۶ م.)	انگلیسی	۱۸۸۳-۱۹۴۶	جان مینارد کینز (John Maynard Keynes)	۱ ۳

فرهاد نوع پرست

تهران، ۱۳۹۱

پیشگفتار مترجم

جان استوارت میل، متولد ۲۰ می ۱۸۰۶م در لندن، از متفکرین برجسته سده‌ی نوزدهم به شمار می‌آید. وی را از اندیشمندان سرآمد دوران مدرن دانسته‌اند. دوران حیات استوارت میل مقارن با آغاز دوران انقلاب صنعتی بوده، دوره‌ای که با دگرگون‌سازی ساختار اجتماعی - اقتصادی انگلستان، موجبات دگرگونی و تغییر نظام فکری - فلسفی آن کشور را نیز فراهم ساخت. در مقابل، استوارت میل نیز که فرزند زمانه‌ی خویش بود، با تعمق در مسائل، موضوعات و دگرگونی‌های پیرامون خویش و با تکیه بر استنتاجات حاصل از این رهگذر به رهنمون‌سازی جامعه به مرحله‌ای متعالی‌تر اهتمام ورزید.

ساختار اندیشه‌های اصلی استوارت میل عمدتاً مبتنی بر تجربه‌گرایی، اصالت فایده و دموکراسی است. با این حال، مفهوم عدالت در هسته‌ی مرکزی نظریات وی جای دارد. وی در این راستا مفهوم «عدالت توزیعی» را مطرح می‌سازد که این مفهوم را در اصل از اندیشه‌های ارسطو برگرفته است. بر اساس این مفهوم، که میل آن را والاترین اصل عمومی عدالت اجتماعی می‌داند، نظام جامعه بایستی با تمامی افرادی که در مقیاسی برابر به جامعه خدمت نموده‌اند، رفتاری به یک اندازه نیکو داشته باشد.